

Úvod do indiánského jazyka (nahuatlu)

LS 2021

FHS UK, Katedra jazyků a literatur

PhDr. Vendula V. Hingarová, Ph.D. (vendula.hingarova@fhs.cuni.cz)

Volitelný kurz se zaměřuje na nejznámější indiánský jazyk v Mexiku, a to nahuatl. Nahuatlem hovořili staří Aztékové (tzv. klasický nahuatl) a dnes jeho různými varianty hovoří přes 1,5 milionů Mexičanů. V nahuatlu byla napsána řada písemností z 15. a 16. století (poezie, kodexy, historické i literární útvary).

Kurz seznámí se základy současného nahuatlu, s jeho gramatickou i lexikální podobou. Součástí kurzu bude četba historických i literárních textů. Kurz nastíní i otázky týkající se fungování indiánských jazyků v Mexiku.

První část přednášky věnujeme odbornému výkladu, druhou pak nácvičku jazyka (podle online učebnice).

Výuka poběží v MS Teams. Je nutné, aby studenti měli po celou dobu hodiny zapnutou kameru a funkční zvuk.

Přístup do týmu Úvod do indiánského jazyka na MS Team:

<https://teams.microsoft.com/l/team/19%3a928477244563449a8b21c6bf1a0629a5%40thread.tacv2/conversations?groupId=6288280e-875f-4c5a-9119-82f3cfdfe07f&tenantId=e09276da-f934-4086-bf08-8816a20414a2>

Program kurzu:

- 1) 24. 2. Úvodní hodina: představení kurzu, požadavků, syllabus
- 2) 3. 3. Klasický nahuatl a současný nahuatl, výslovnost
- 3) 10. 3. Popis jazyka, nácvička četby a výslovnosti
- 4) 17. 3. Popis jazyka: gramatická kategorie (substantiva) a lexikum
- 5) 24. 3. Literární tvorba Aztéků *referáty*
- 6) 31. 3. Popis jazyka: slovesný tvar / jazykový kontakt (vliv nahuatlu na špan.)

7) 7. 4. Popis jazyka: gramatická kategorie (slovesa), nácvik četby *referáty*

8) 14. 4. *Průběžný test*

9) 21. 4. Popis jazyka: gramatické kategorie *referáty*

10) 28. 4. Současná tvorba v nahuatlu *referáty*

11) 5. 5. Popis jazyka: gramatická kategorie

12) 12. 5. Procvičovací hodina, *referáty*

13) 19. 5. *Závěrečný text*

Povinná literatura:

Jazyk:

1. On-line učebnice současného nahuatlu <https://tlahtolli.coerll.utexas.edu/>

2. A pictorial dictionary of modern Nahuatl. Dostupné z:

<https://issuu.com/revitalization/docs/tlahtolixcopincayotl>

3. LAUNEY, Michel. *An introduction to classical Nahuatl*. New York: Cambridge U Press, 2010.

Sociolingvistická situace:

4. HINGAROVÁ, Vendula. Indiánské jazyky v Mexiku. in: *Mexiko 200 let nezávislosti*, Červený Kostelec: Mervart, 2010, s. 261–283.

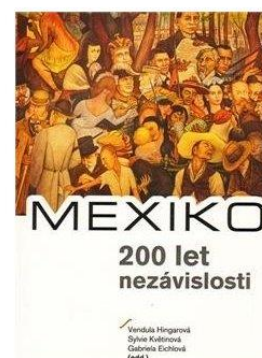
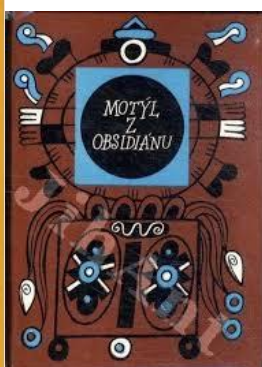
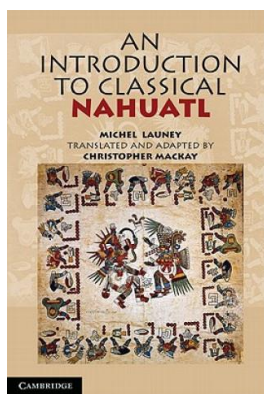
Dějiny:

5. KRÍŽOVÁ, Markéta. *Aztékové: půvab a krutost indiánské civilizace*. Praha: Aleš Skřivan ml., 2005. 125 s

Beletrie:

6. *Huehuehlahtolli: svědectví starého slova: rétorika, morální a teologická filosofie předkolumbovského Mexika*. Překlad Librado Silva Galeana. Brno: CERM, 2002.

7. SLAVÍK, Ivan, ed. *Motýl z obsidiánu: parafráze aztécké lyriky*. V nakl. BB art 1. vyd. Praha: BB/art, 2005. 170 s. (vybraných 5 básní, doslov s. 159-170).

REFERÁT:

A/ Přestavení tématu/publikace/studie týkající se historie a kultury Aztéků, případně srovnání dvou publikací; zaměříte se i na slova/výrazy původem z nahuatlu;

B/ Představení písemné produkce psané v nahuatlu.

Doporučená témata k referátu:

Aztécká filozofie

Aztécké kodexy

Aztécké památky v mexických muzeích

Aztécký náboženský systém

Aztékové v česky psané literatuře pro děti a mládež

Bernardino Sahagún - dílo

Dějiny dobývání Tenochtitlánu

Huehuetlathotli – aztécké mudrosloví

Jazykový kontakt mezi španělštinou a nahuatlem

León-Portilla – dílo

Mexická toponyma

Nahuatl jako *lingua general* v 16. a 17. století

Nahuatl na internetu / v médiích

Revitalizační projekty na podporu nahuatlu

Slovníky nahuatlu (průzkum internetu a bibliografie)

Vliv nahuatlu na mexickou španělštinu

Vybrané ukázky aztécké poezie

Výuka nahuatlu v mexických školách

Doplňková četba:

GARIBAY K., ÁNGEL MARÍA, Garibay K., Ángel María. *Conquista pohledem poražených: vyprávění indiánů o dobytí Mexika*. Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2013.

Huehuetlathotli: svědectví starého slova: rétorika, morální a teologická filosofie předkolumbovského Mexika. Překlad Librado Silva Galeana. Brno: CERM, 2002.

KAŠPAR, Oldřich, ed. *Neuvadnou mé květy, neumlknou mé písně: výbor z aztécké, kečuánské a mexické poezie*. Překlad Oldřich Kašpar. Liberec: Dauphin, 1996 LAUNEY, Michel. *Introducción a la gramática y literatura náhuatl*. Mexico, UNAM, 1992.

LEÓN-PORTILLA, Miguel. *Aztécká filosofie: myšlení Nahuů na základě původních pramenů*. Překlad Eva Mánková. Vyd. 1. Praha: Argo, 2002.

Mexiko: symbolismus a archeologie. Vyd. 1. Praha: Nová Akropolis, 2011.

OWUSU, Heike. *Symboly Inků, Mayů a Aztéků*. Olomouc: Fontána, 2004.

ŠTĚPÁNEK, Pavel. *Umění mexických indiánských civilizací*. 1. vyd. na Univerzitě Palackého v Olomouci. Olomouc: Univerzita Palackého, 2002.

VODIČKA, Pavel. *Dobytí říše Aztéků: tažení Hernána Cortése v letech 1519-1521*. Druhé, opravené vydání. Praha: EPOCHA, 2020. Polozapomenuté války.

VRHEL, František. *Úvod do studia nativních jazyků Iberoameriky*. Praha: SPN, 1976.

Požadavky k atestaci:

Podmínky atestace:

- pravidelná účast (absence max. 3x za semestr)
- pravidelná domácí příprava
- vypracování ústního referátu
- 2x kratší test (v polovině semestru a v zápočtovém týdnu)

Hodnocení kurzu:

1) docházka (min. 9 lekcí)	20 bodů
2) domácí příprava a práce v hodině	20 bodů
3) ústní referát	20 bodů
4) dva znalostní texty	40 bodů

Celkem 100 bodů

atestace ZK:

- nad 85 bodů ----- výborně
75-84 bodů ----- chvalitebně
65-74 bodů -----dobře

Kurz je otevřen díky podpoře projektu: „Jazyková pluralita: podpora malých jazyků a kultur“ (č. EHP-CZ-ICP-2-005), financovaného Fondy EHP – program: Vzdělání.